

ELIZA GEZALFT MET ELIAS GEEST KLIFFT DE JORDANE.

II. KONING. II: 13-18.

Hy hief ook Elias mantel op, die van hem afgevallen was; ende keerde weder, ende stond aan den oever der Jordane. Ende hy nam den mantel van Elia die van hem afgevallen was, ende sloeg het water; ende zeyde, Waar is de HEERE de God van Elia? Ja dezelve? Ende hy sloeg het water, ende het werd herwaart ende derwaart verdeeld, ende Eliza ging daar door. Als nu de kinderen der Propheten die tegen over te Jericho waren, hem zagen, zoo zeiden zy, De Geest van Elia rust op Eliza: ende zy kwamen hem te gemoete, ende bogen sig voor hem neder ter aarde. Ende zy zeiden tot hem; Ziet nu, daar zyn by uwe knegten vyftig dappere mannen, laitze dog bedden gaan, en uwen heere zoeken, misschien of niet de Geest des HEEREN hem opgenomen, ende op eenen der bergen, of in een der dalen hem geworpen heeft: dog hy zeide, En zendet niet. Maar zy hielden by hem aan, tot schamens toe, ende hy zeide; Zendet: ende zy zonden vyftig mannen, die drie dagen zogten, dog hem niet en vonden. Doe kwamen zy weder tot hem, daar hy te Jericho gebleven was; ende hy zeide tot hen; Hebbe ik tot u-lieden niet gezeid, En gaat niet?

Ntsachgelyk is het woord: 2 Kor. 4: 6. INLEIDING.
God heeft gezegt, dat het licht uit de duisternisse schynen zonde.

Zo was het in de eerste Scheppinge, doe de aarde woest en ledig was en de duisternis op den afgrond; God zeide: daar zy licht: en daar werd licht. een verhevene en Gode waardige
Gen. 1: 2,3.
uit-

2 ELIZA GEZALFT KLIJFT DE JORDANE.

uitdrukkinge, zelve in het oordeel van een Heidenſen Wysgeer. *

Dit ſprak Hy andermaal by de Herſcheppinge der werelt, wanneer door Adams afval een algemeene duifternis de aarde overdekt hadde: God liet het licht uit Gen. 3: 15. die duifterniſſe ſchynen in de moederbeloſte.

Zo menigmaal de Engel des HEEREN aan de Vadersen verſcheen, om Gods welbehaaglyken wille aan de menſchen aantekondigen, of zig langs andere wegen aan hen openbaarde, ging 'er telkens een nieuw licht in de duifterniſſe op.

Hier toe diende de Goude Kandelaar met zyne brandende Lampen, om dezelve waarheid uittebeelden.

Voor al hebben we nu optemerken, dat de HEERE in de duifterniſte tyden van zyne Kerke doorgaans het een of ander licht liet ſchynen; tot overtuiging van een krom en verdraait geſlagte. Hier toe behoorden Enoch, Noach, Abraham, Iſaak, Jakob, Joſef en andere Heilige voor de wettifche bediening. In dezen rang mogen we dien groten man Moſe en alle de Profeten ſtellen, door welke God veelmaal en op veelerei wyze tot de Vadersen heeft geſproken, wanneer de Wet boven de Beloſte was ingekomen, en het 'er dikmaal duiffter uitzag.

Maar nimmer was de duifternis groter onder Iſraël, dan in de dagen van Achab en zyne navolgeren, doe alles byna in leere en zeden bedorven wierde: maar ook toen zeide God, dat het Licht uit de duifterniſſe ſchynen zoude; daar Hy eerſt Elia, en daarna Eliza als twee heldere Lichten in het midden van die duifterniſſen deed blinken.

Alle te zamen doorlugtige Voorbeelden en Voorbouden van die Zonne der gerechtigheid: waar van Johannes

* Notum eſt judicium Dion. Longini de hoc dicto Moſis, in aureo libello de Sublim. p. 60-62. vid. Tollii not. h. 1.

nes aantekent, *In het zelve, Woort Gods, was het Le-* Kap. 1: 4,
ven, en het Leven was het Licht der menschen. En het Licht 5: 9.
schynt in de duisternisse. [Dit] was het waaragtig Licht, vergelykt
t welk, in de werelt komende, een iegelyk mensche verlicht. Jef. 9: 1.
 Luc. 2:

Wy hebben dat eerst zo helder schynend licht den
 Profeet Elia, van de aarde in den hemel verplaatst, 30-32.
 om onder de Serafynen te blinken, voorheen naar mate VOORBE-
 van ons licht vertoont. REIJSSELEN.

Thans warenwe beluft den Knecht zynen Meester te
 laten navolgen, Eliza met een dubbelde mate van Elias
 Geest gezalft, die op het spoor van zynen meester rustig
 intreed en de lampe des HEEREN onder Israël brandende
 houd, ter tyd dat dit afvallig volk, de duisternis
 liever hebbende dan het licht, eerlang aan de verwoe-
 ftinge word overgegeven.

Wy vangen een geschiedenis aan, geen mindere won-
 deren en zeltzaamheden, dan die van Elia, behelzende,
 tot handhavinge van de heerlykheid en dienst van Israëls
 God. Een historie waar op een Goddelyke glans ligt:
 dat die ons in het oge straalen en wy met den Geest van
 den verheerlykten Profeet Jesus mogten gezalft worden!

In deze stoffe ter Voorbereidinge zullenwe beknopt VERDEE-
 de Byzonderheden t'zaam vergaderen, van welke reeds LING.
 in Elias Historië met uitgebreidheid gemeld is. En ten
 dien einde Eliza

I. Beschouwen als Elias Dienstknecht tot aan de he-
 melvaart van zynen meester.

II. En dan als zynen Plaats vervanger, gezalft met
 Elias Geest, door het eerste wonder verheerlykt; en
 als zodanig door de zonen der Profeeten erkent.

De Perloon, van God tot een navolger van Elia ge- KORTE
 schikt, word ons eerst beschreven van zynen name, INHOUD
Eliza: een naam van een uitmuntende betekenis, zeg- van het
 gende zo veel, als een *God des heils*, of *het heil des ster-* I. DEEL.
ken Gods.

4 ELIZA GEZALFT KLIIFT DE JORDANE.

1 Koning. Hy was de zoon van Saphat, van Abel Mebola een stad
19: vs. 16. gelegen in den halven stamme van Manaffe.

Ten aanzien van zyn bedryf was hy een liefhebber
van den akkerbouw, die zelve ploegde met twaalf juk
vers. 19. [runderen] voor hem beenen: en hy was by het twaalfde.
waar uit men zynen rykdom, arbeidzaamheid en oplet-
tenheid in zyn eerlyk beroep kan afnemen.

Egter was hy van God tot een anderen ploeg en ak-
kerwerk geschikt: immers de HEERE belafte Elia,
vers. 16. dezen *Eliza tot een Profet te zalven in zyne plaats*. Des
vers. 19. *Elia hem vindende by den ploeg, tot hem overging en zynen*
mantel op hem wierp: om hem niet alleen tot zynen knegt,
maar vooral tot den dienst van God in te wyen.

Hy hier in des HEEREN bevelmagt erkennende,
vers. 20. *verliet de runderen en liep Elia na*: niet alleen om zyne
gewilligheid op Gods roepende stemme te vertonen;
maar ook om van den Profet te verzoeken, dat hy van
de zyne een eerlyk afscheid nemen mogte.

Immers de inhoud van zyn verzoek was; *dat ik dog*
mynen vader en myne moeder kusse: daarna zal ik u navol-
gen: gevende hier in een bewys van zyne tederhertig-
heid omtrent zyne ouderen; en van zyne gehoorzaam-
heid aan den Profet, dien hy als dan volgen wil, zon-
der zig door enige banden te laten wederhouden.

Dit verzoek hem toegestaan zynde: *zo keerde hy we-*
der van agter hem af, om van zyne ouderen afscheid te
nemen. Dat hebbende verrigt keerde hy waarschyglyk
weder tot den akker, *en nam een juk runderen en slagte*
die, en met het gereetschap der runderen zood hy haar vleesch,
vers. 21. *'t welk hy den volke gaf*: ten bewyze van zyne blytschap
en volvaardigheid, om zyn aards beroep voor een he-
melsche bedieninge te verruilen.

Immers na dat hy dit afscheids-maal met zyn volk
hadde gehouden, *stond hy op en volgde Elia na, en diende*
hem: als zyn knegt en discipel om door zyne leere en
voor-

voorbeeld tot het Profetis ampt te worden toebereid. Waarlyk een grote proeve van verlocheninge en gehoorzaamheid! te meer omdat de knechten aan de Profeten de geringste diensten bewezen: *gelyk, hen het water op de handen te gieten*: waar van gezien zal worden. 2 Kon. 3: 12.

Schoonwe nu in 't vervolg van Elias bedryven tot omtrent den tyt van zyne hemelvaart, niets van Eliza gemelt vinden, is het egter te denken, dat hy zig doorgaans by zynen Meester zal hebben opgehouden, om allezins tot zyn aanstaand Profetis ampt te worden toegeruft.

Dit zal te klaarder blyken uit zyne stantvastige aankleevinge aan zynen Meester; wanneer hy vernam, dat die eerlang van hem zoude worden weggenomen.

Hier van vindenwe het bericht 2 Kon. 2: 1, 2. *Het geschiedde nu, als de HEERE Elia met een onweder ten hemel opnemen zoude, dat Elia met Eliza ging van Gilgal. En Elia zeide tot Eliza: Blyf dog hier, want de HEERE heeft my naar Bethel gezonden. Waarop Eliza met een sterke verzekeringe, ten bewyze van zyne onafscheidelyke liefde, antwoord: de HEERE leeft en uwe ziele leeft: ik zal u niet verlaten. Also gingen zy af naar Bethel: daar zo wel als te Jericho een schole der Profeten was, welke Elia in dezen laatsten ommetogt met Eliza bezoeken wilde; om op alles orde te stellen, en heimelyk aan de scholieren zynen navolger te vertonen.* 2 Koning. 2: vs. 1, 2.

Hier omtrent gekomen zynde, *gingen de Zonen der Profeten, die te Bethel waren, tot Eliza uit, en zeiden tot hem: Weet gy dat de HEERE heden uwen heere van uwen hoofde wegnemen zal?* tonende dus hunne genegenheid voor hem, ten einde zulk een opneming van zynen meester hem niet overrompelen mogte. Waar op Eliza *zeide: Ik wete het ook wel; Zwyget gy stille, ten bewyze, dat dit geheim langs den eenen of anderen weg van Gods voorzienigheit niet alleen aan de Zonen der Profeten,* vers. 3.

6 ELIZA GEZALFT KLIEFT DE JORDANE.

maar ook aan hem geopenbaart was: waar van egter als nog geen gerugt moeste gemaakt worden.

vers. 4. *Elia*, zyn werk te Bethel hebbende verrigt, herhaalt zyne vorige t'zamenſprake en zegt tot hem: *Eliza*, blyf dog hier: want de **HEERE** heeft my naar Jericho gezonden. Maar hy zeide: de **HEERE** leeft en uwe ziele leeft: ik zal u niet verlaten. Alzo quamen zy te Jericho, niet verre van de Jordane gelegen.

vers. 5. Hier gekomen zynde, traden de Zonen der Profeeten, die te Jericho waren, naar *Eliza* toe, en zeiden tot hem: Weet gy dat de **HEERE** heden uwen heere van uw hoofd wegnemen zal? zo algemeen was dit gerugte reeds geworden onder Gods volk. Maar *Eliza* geeft het zelve antwoord als voorheen: ik wete het ook wel: zwyget gy stille. Uit al het welke men besluiten mag, dat hy niet alleen by de Zonen der Profeeten wel bekend was, maar ook reeds enige agtbaarheid hadde, als de eerftgeboren zoon van *Elia* en de verordende navolger van dien Man Gods.

vers. 6. Maar ook hier was de plaats niet van *Elias* opneming: dies zegt *Elia* ten derden male tot hem: Blyf dog hier, want de **HEERE** heeft my naar de Jordane gezonden: en deze is de laaste beproevinge van *Elizas* stantvastigheid. Welke ook hier niet bezwyken zal: want hy zeide, de **HEERE** leeft en uwe ziele leeft: ik zal u niet verlaten. zyne liefde was sterker dan de dood, als vlammen des **HEEREN**; gene rivieren zouden die verdrinken: ook hoopte hy op een zegen by het afscheid van zynen Meester: in allen dezen buiten twyffel door den **H. Geest** gedreven.

vers. 7. Dies gingen zy beide henen. terwijl *Elia* in 's **HEEREN** wille beruſt: tot datze staan aan de Jordane: welke op vers. 8. den slag van *Elias* mantel zynde geklieft, gingen zy beide daar door op het droge, tot den anderen oever.

vers. 9. Het geschiedde nu, als zy overgekomen waren, dat *Elia* zeide tot *Eliza*: Begeer, wat ik u doen zal, eer ik van by u weg-

u weggenomen worde: willende gaarne een gedenkteken van zyne liefde aan zynen discipel overlaten. Waar op *Eliza zeide:* dat dog twee deelen van *uwen Geest op my zyn.* Hy begeert gene aardse schyngoederen, maar geestelyke en wel de alleruitnemende gaven des H. Geestes, vooral de gaven van Voorzeggingen en Wonderwerken, opdat hy daar door niet alleen als de eerstgeboren zoon van Elia mogte erkent worden; maar ook zelve boven zynen Meester worden bequaamt door een dubbelde mate van dien Geest, die zo heerlyk in Elia gewrogt hadde: ten einde het welbehagen des HEEREN door zyne hand voorspoediger mogte voortgaan, dan tot nog toe gezien was. Derhalven een wyt-gaapende begeerte uit een rein herte tot een heilig einde.

Schoon dit een allergeewigtigste zake was, het word hem egter toegestaan, by aldien hy de *hemelvaart van Elia zien zoude:* tot een teken dat zyne begeerte verhoort was: *maar zo niet, het zoude niet geschieden.* vers. 10.

Wanneer nu Elia met vurige wagen en paarden in een onweder ten hemel voer: *zag het Eliza,* niet in verrukkinge, maar eigentlyk met opene oogen; *en hy riep: Myn vader, myn vader, wagen Israëls en zyne ruiteren:* tonende dus welk een onwaarddeerbaar verlies hy zelve en Israëel nu leed: daar hy zynen tederen vader en Israëel zyne sterkte en Bescherm-engel verloor. vers. 11.
vers. 12.

Vraagt men, in welk een gestalte Eliza deze woorden uitriep? het spreekt van zelve, dat het was in een zieltreffende *droefheid* over het henen gaan van dien man, welke alleen was overgebleven, om te yveren voor den HEERE der heirscharen. Maar ook was het in den *geloove*, om met luider stemme Elia zyne belofte, zo even gemeld, te erinneren: en als dan lag hier in een weder eisch; om nu zynen Geest te mogen ontfangen.

Het een en ander word door de uitkomst bevestigd in zyn tweederlei gedrag. Hy, zynen meester niet meer zien-

8 ELIZA GEZALFT KLIEFT DE JORDANE.

ziende, *vatte zyne kleederen en scheurdeze in twee stukken:* ten bewyze hoe zyn herte als van een gescheurt wierde
vers. 13. door een allerbitterste droefheid. *Hy hief ook Elias mantel op, die van hem afgevallen was.* Elia hadde mogelyk op het geroep van Eliza, zynen mantel laten vallen, tot een zegel, dat zyne bede verhoort was: welke mantel van Eliza in den gelove word opgenomen; als een onderpand, dat Elias Geest nu op hem rusten zoude, en hy zynen meester in het Profeetis-ampt vervangen.

II. DEEL. Hebbenwe dan tot nog toe Eliza beschouwt als een Leerling en dienstknecht van Elia, wy zullen hem van nu voortaan als een Profeet vertonen, die in het ampt van zynen meester intreed.

Hy, zynen meester uit het oge zynde quyt geraakt, begreep wel haast, dat het nutteloos was op een plaats te vertoeven, die in zig zelve gene heiligheid boven een andere hadde; en daarom, *hy keerde weder naar het land Kanaän, en stond aan den oever van de Jordane.*

Hier gekomen, word hy door het eerste wonderwerk verheerlykt; waar in wy zyne daden, zyne woorden en de uitkomst wat nader te beschouwen hebben.

vers. 14. Ten aanzien van zyn Bedryf word gemelt: *En by nam den mantel van Elia die van hem afgevallen was;* dien hy mogelyk in de gedaante van een *staf* t'zamen wond; *en sloeg het water,* in navolginge van zynen meester, om het van een te scheiden.

Wetende egter, dat zulk een wonder niet van hem zelve nog van Elias mantel te verwagten was, maar alleen van God; *zeide hy: Waar is de HEERE, de God van Elia? ja de zelve?* Een tale die men gevoeglyk kan opvatten als een Verbonds-eisch of de vrage van een goede confcientie, den HEERE manende om de vervullingge van zyne belofte, als of hy zeide: „Toon het nu, o God, dat Gy de onveranderlyke *Jehova* zyt, die als *de God van Elia* uwe wonderkragt in hem zo menigmaal

maal hebt geopenbaart: toon het nu ook aan my, dat Gy *de zelve* zyt, en vertoef niet om uwe belofte te vervullen, waar van Elias mond en mantel my ten onderpand verstrekt. Waar is nu uwe Magt en Trouwe, waar op Gy my hebt doen hopen? „ Deze is de vrymoedigheid des geloofs, meermalen van de helden des geloofs geoefent, naar den HEERE te vragen en Hem te manen op zyn Woort en Trouwe: die zelve betuigde; *Ik ben Jehova, die de Eerste ben en met de laatste ben IK, HV, DE ZELVE.* Jef. 41: 4.

En gewis, in deze vrymoedigheid des geloofs is Eliza niet beschaamt geworden; want als *hy het water sloeg, zo wierd het herwaart en derwaart verdeelt: en Eliza ging daar door;* komende droog voets aan den westelyken oever van de Jordane.

Dit eerste wonder hebbende verrigt, word hy wel vers. 15. haast als een goddelyk Profcet erkent: *Als nu de kinderen der Profcten, die tegen over te Jericho waren, hem zagen; zo zeiden zy: de Geest van Elia rust op Eliza.* Een groot getuigenis, wat nader te openen.

Wy vinden hier het zelve grontwoort, 't welk gebruikt word Num. 11: 23, 26. van die LXX Oudste, *op welke de Geest rustte.* en Jef. 11: 2. Het geeft dan te kennen, dat Eliza den Geest van Elia hadde ontfangen tot zynen Leermeeſter en Inwoner, die hem op een uitnemende wyze met zyne gaven vervulde. Niet dat hy voorheen van dien Geest t'enemaal ontbloot was; zo ras Elia hem den mantel opgeworpen en tot des HEEREN en zynen dienst hadde ingewyd, was hy de eerstelingen van dien Geest deelagtig geworden, die zig ook al in enige blyken hadden opgedaan, te voren opgemerkt: maar nu was hy op een veel overvloediger wyze met dien Geest gezalf, die alle zyne ſchatkameren vervulde en een beſtendige woning in hem hadde gevestigd, om op het ſpoor van zynen meeſter Elia het buitengewoon

Kap. 48: Profeetis ampt met luister, agtbaarheid en nadruk waar
13-15. te neemen: gelyk Jesu Syrach zelve erkent.

Vraagt men, waar aan de Zonen der Profeeten dit konden zien? men mag denken, datze dit hebben besloten uit het wonder zo even gemeld en mogelyk van verre van hen opgemerkt: of uit den mantel van Elia, waar mede Eliza omhangen was: of uit het zweemfel van Eliza, nu als in een anderen man verandert: tenzy men liever wille, datze dit hebben geweeten door een byzondere ontdekkinge van den H. Geest: en langs dien zelve weg, waar door Elias opneeming onder hen vooraf rugtbaar was geworden.

Waar uit wy besluiten mogen, dat het werk van God, op een uitnemende wyze door den Geest gewrogt, niet onbekent kan blyven: daar de Geest Gods en der heerlykheid op hem rustte, zoude hy dan niet kenbaar zyn? Hy was nu een nieuwe Lampe des Heiligdoms geworden, een Licht der werelt en een straal van de Zonne der gerechtigheid. *Men steekt geene kaarse aan en zet die onder een koornmate, maar op een kandelaar, en zy schynt alen, die in den huize zyn.* Matt. 5: 14, 15.

By deze belydenis des monds voegen zy hunne eerbiedige gebaerden: *en zy quamen hem te gemoete, en bogen zig voor hem neder ter aarde:* agtervolgens een oude gewoonte, niet alleen van de onderdanen omtrent hunnen Vorst, maar ook van de discipelen omtrent hunnen Meester waargenomen, als 't ware, om hunne ootmoedige onderwerpinge aan hunne bevelen en lessen te tonen: zo boog zig David voor Koning Saul met het aangezichte ter aarde en neigde zig; Obadja voor Elia; en hier de Zonen der Profeeten voor Eliza, hem erkennende voor den voornaamsten Leeraar in Israël; aan wiens voeten zy eerbiedig wilden neder zitten, om voortaan zyne goddelyke lessen intenemen, en zyne bevelen uitvoeren, als *zyne knechten*, gelykze zig aanstonds noemen.

Egter

Egter was deze hunne eerbiedigheid voor den Man Gods met zwakgelovigheid vermengt. Dit blykt uit den inhoud van hun verzoek. *En zy zeiden tot hem: ziet nu, daar zyn by uwe knechten vyftig dappere mannen: laatze dog heden gaan en uwen heere zoeken: misschien of niet de Geest des HEEREN hem opgenomen en op eenen der bergen of in een der dalen hem geworpen heeft.* In welk verzoek zy, behalven hunne liefde en agtinge voor Elia, hunne eerbiedigheid voor den Profeet Eliza vertonen, die buiten zyne orde en toestemminge zulk een togt niet willen ondernemen. vers. 16.

Maar dit verzoek word van Eliza plat afgeslagen, zeggende: *Zendet niet: want hy wiste, dat hunne moeite vrugteloos zoude besteed worden, dewyl zyn heere in den hemel opgenomen was.*

Zy laten zig evenwel zo niet afzetten: *maar hielden by hem aan tot schamens toe.* Des Eliza door hunne hartnekkigheid overwonnen en de hand van God hier in bemerkende tot hen zeide: *Zendet.* Gevende dus hen vryheid om hun voornemen uittevoeren: mogelyk ook, om zig van alle agterdogt te zuiveren; als of hy Elia koeler beminde dan zy; of blyde was, dat hy by Elias afwezigheid voor het Hoofd der Profeeten zoude geëert worden. Zo eifcht somtyts de bescheidenheid en voorzigtigheid, dat men lastige of nutteloze aanzoekingen toesta. vers. 17.

Zy het woord der toestemminge hebbende ontfangen *zonden vyftig mannen, welke drie dagen zогten, dog hem niet vonden: geen wonder, want hy was in den hemel; en zoude niet eerder op een berg nederdalen, dan by Jesus verheerlykinge op den berg.*

Des zy, na alle hunne vergeeffe moeite, *tot hem wederquamen, daar hy te Jericho gebleven was,* waarschylyk om nu, in plaatse van Elia, het opzigt over de schole der Profeeten aantevaarden, en de wederkomst van deze zoekeren intewagten. vers. 18.

12 ELIZA GEZALFT KLIEFT DE JORDANE.

Zo ras zy nu tot hem komen en bericht brengen van hun wedervaren; *zegt hy tot hen: hebbe ik tot u lieden niet gezegt? Gaat niet.* een woord van bestraffinge over hunnen nuttelozen arbeid en ongelove: egter met zagmoedigheid getempert.

BETOGING. Zo komt hier Eliza als een nieuw Profeet te voorschyn, die de plaetse van zynen Meester vervangt en in zyn ampt intreed, omtrent 900 jaren voor Christus geboorte. God zelve hadde Elia belast hem in zyne plaetse te zalven: die werpt zynen mantel op Eliza, daar hy agter den ploeg gaat: welke schoon van aardse goederen genoeg bedeeft, egter alles verlaat en Elia navolgt; om hem te dienen en tot het Profeetis-ampt te worden toebercid: 't welk geen werk was van vleesch en bloed, maer van den H. Geest, die meester is van zyne gaven en van 's menschen herte. Hy word verwaardigt den laatsten ommetogt met zynen Meester Elia te doen, om als vooraf aan de zonen der Profeeten vertoont te worden als de navolger van Elia. Hem word vryheid gegeven om te begeeren wat hy wil: hy begeert een dubbel deel van Elias Geest: 't word hem toegestaan, by aldien hy Elias hemelvaart aanschouwe; die hem reeds bekend was: het mag hem alleen gebeuren dit van naby te zien. Hy neemt Elias mantel op tot een onderpand van de gedane belofte, en neemt dien mede als zyn geloofs brief. Hy merkt haast dat de Geest en kragt van Elia in hem huisvest, Die hem door het eerste wonder verheerlykt: als hy het water der Jordane met dien mantel slaat; word het herwaart en derwaart verdeelt, en verleent den Profeet een veiligen doorgang. Een wonderstuk niet minder, dan wel eer door Mose en Elia gewrogt. Weshalven hy ook als zodanig door de zonen der Profeeten erkent word: die zig eerbiedig voor hem nederbuigen en belyden: *de Geest van Elia rust op Eliza:* en alle zyne volgende bedryven zullen het verzegelen.

In

In al het welke wy Eliza mogen aanmerken als een voorbeeld van Jesus discipelen. Immers de tegenbeeldige Elia, de Heere Jesus, die *Eel* en sterke God, die de *Betaamlykheid* van des Vaders name in alles heeft geopenbaart, weetende dat hy niet altoos op de aarde zoude zyn, heeft reeds by zyn leven zyne navolgers aangestelt, en naar den wille des Vaders zig Dienaars uitverkoren, niet uit de scholen der Rabbynen, maar gemeene arbeidslieden, welke op zyne roeping gewillig wierden, om met verlatinge van alles Hem aanitonds natevolgen. Ook deze moesten vooraf in Jesus leerfcholen en door zyn voorbeeld worden voorbereid, eer zy Jesus in zyn Profeetis-ampt, als het ware, op aarde vervangen konden. Hierom verzelden zy doorgaans hunnen Meester in zyne ommetogten door het Joodse land, en wilden zig door gene beproevingen van Hem laten affcheuren. Ook hen gaf Jesus vryheid om alles te begeeren, met belofte: *zo wat gy begeeren zult in mynen name, dat zal Ik doen.* Zynen aanstaanden henengang tot den Vader verborg Hy niet voor hen; en als hunne herten hier over bedroeft en verflagen waren, troost Hy hen, door de belofte des H. Geests. Waar door zy meerdere werken zouden doen, dan Jesus op aarde. Zy worden geroepen tot aanschouwers van zyne hemelvaart, en ontfangen kort daar na *de belofte des Vaders*, die zy van Jesus hadden gehoord: een *dubbelde mate des H. Geests*, dien *Trooster* en *Geest der waarheid* onder uitwendige *Tekenen* van een hemels geluid, als van een sterk-gedrevenen Wind; en van verdeelde Tongen, als van Vuur, *zittende of rustende* op een iegelyk van hen: waar mede zy op den dag des Pinksterfeests wierden vervult en tot levende tempelen des H. Geests ingewyd, om op aarde enigermate Jesus te vervangen. Het bleek ook welhaast, dat zy het levrei van hunnen Meester droegen en mildelyk met zynen Geest gezalft waren, in een doorlugtig wonder,

GEHEIMZIN nagespeurt.

Matt. 4: 18-22.
Kap. 9: 9.
Kap. 19: 27.
en elders.

Joh. 15: 15, 16.
Joh. 6: 67, 68.

Joh. 14: 13, 14.

Joh. 15 en 16.
Joh. 14: 12.

Hand. 1: 4.

Hand. 2: 1-4.
Eph. 4: 8-12.

14 ELIZA GEZALFT KLIFFT DE JORDANE.

der, *het slaan der wateren* op het zelve Pinksterfeest: terwyl allerlei volkeren, Joden en Jodegenoten, meermalen onder het zinnebeeld van *wateren* voorkomende, zodanig door hunne orakelstemmen wierden beroert en getroffen, dat zy in *twee deelen* wierden gescheiden: want *vele* stonden hier voor stille met ontzettinge en verwonderinge uitroepende: *Wat wil dog dit zyn?* maar *andere* als een snelle afloop der wateren, *sportende* zeiden; *zy zyn vol zoeten wyns: ja een vreeze quam over alle zielen.*

Hand. 2: 5-13, 43. Tot een doorlugtige voorproeve, hoe zy haast als *Lichten der wereld* zouden erkent worden, en hunne woorden als de woorden Gods, *levendig en krachtig en scherpsnydender dan enig tweesnydend zwaart, en doorgaande tot de verdeelinge van ziele en geest, en der t'zamenvoegselen en des merchs, een oordeeler der gedagten en der overleggingen des herten. God boven dien medegeuigende door tekenen en wonderen en menigerlei krachten en bedeeelingen des H. Geests naar zynen wille.* Toen mogt men opzingen: *de stemme des HEEREN is op de wateren: de stemme des HEEREN is met kracht, de stemme des HEEREN is met heerlykheid.*

Heb. 4: 12. Psal. 29: 3, 4. vergel. met 2 Kor. 2: 14, 16. en Kap. 10: 4, 5.

TOEPAS- SING. Zo heeft de HEERE meermalen in de duisterste tyden gezorgt, om aan zyne Kerke Profeten te geven, opdat het volk niet ontbloot wierde: 't geen van niemand word betwift, dan van hen die gaarne alles in onorde zagen.

Men denke egter niet, als of deze de gewone weg des HEEREN ware, menschen van agter den ploeg of het vischnet te halen, en onmiddelyk door zynen Geest tot het werk der bedieninge te bequamen: neen, dit geschiedde alleen in buitengewone gelegenheden. Gods gewone weg in dezen was, in de scholen der Profeten jongelingen te laten toebereiden tot zynen dienst in Israël. En schoon Hy by het opregten van het Nieuwe Verbond de eerste Apostelen onmiddelyk riep: zo was dog

dog dit, benevens andere voorregten hen allene eigen en met die buiten gewone Gezanten als uitgestorven. Zyn gewone weg was vervolgens door een Middelbare roeping *Sommige te geven tot Herders en Leeraars, tot volmakinge der heiligen, tot het werk der bedieninge, tot opbouwinge van Christus lichchaam*: welke Hy naar het vrymagtige van zyne bedeeling tot zynen dienst zalft of met gemeenere of byzonderder gaven van zynen Geest.

Eph. 4:
11, 12.
ziet Owen
van de
Geestel.
gaven.

Ik mag 'er niet affcheiden zonder uit deze stoffen enige nuttigheden te vergaderen ten dienste van Leeraren en het Volk.

En wel wat de Profeeten en zonen der Profeeten aanbelangt: deze mogen uit de Roeping van Eliza, schoon buitengewoon door Elia van Gods wege geschied, opmerken; dat ook zy van den waren Elia, den Heere Jesus, moeten *gevonden* en aangetroffen worden, zonder de Voorzienigheid voor te lopen, en te wagten hebben op een Goddelyke roeping, die uitwendig en inwendig wettig is. Des HEEREN roepende stemme ontekkende, moeten zy met Eliza en de Apostelen *alles verlaten*, wat hen zoude kunnen verhinderen in het werk des HEEREN en den Heere Jesus *navolgen* in zyne leere en voorbeelt, met een onafscheidbare aanklevinge, om Hem te *dienen* in zyn werk: vooral in het toerusten en *opdiffen* van dien geestelyken maalyt in het Koninkryke der hemelen; om als getrouwe en voorzigtige huisbezorgers het Woord der waarheid regt te snyden en een ieder ter regter tyt het bescheiden deel van zyne spyze te geven.

Voor de
Leeraren.

Om nu tot deze en andere deelen van het Profeetisamt regt bequaamt te worden, hebbenze, in navolginge van Eliza, veel door het oge des geloofs op den hemelschen Elia, den verheerlykten Jesus, te zien, en ootmoedig en ernstig van hem te *begeeren*, dat hen dog een *dubbeld mate van zynen Geest* tot vrede en sterkte moge.

moge geschonken worden, opdat het welbehagen des HEEREN ook door hunne hand gelukkig voortga.

Dan zullenze kenbaar worden als Gezanten van Christus wege als zyne levrei-dragers en gezalfde met zynen Geest, om naar het vrymagtige van zyne genade geestelyke wonderdaden uittevoeren.

Zalig is die dienstknecht, welken zyn Heere komende zal vinden alzo doende: want tot hem zal Hy

Matt. 24: 46. en 25: 21. zeggen: *Wel, gy goede en getrouwde dienstknecht: over weinige zyt gy getrouw geweest; over vele zal Ik u zetten: ga in de vreugde uwer Heeren.*

Zach. 13: 4. Maar wee hen! die een haren mantel aandoen om
Jes. 23: 21. te liegen; of dien mantel zig zelve omhangen, lopende daar zy niet gezonden zyn; of in schaaps-klederen komen, maar van binnen grypende wolven zyn: deze

Matt. 7: 15, 22, 23. zal Hy opentlyk aanzeggen: *Ik hebbe u nooit gekent: Gaat weg van My, gy die de ongerechtigheid werkt.*

Voor de Gemeente. Denkt egter niet, o meniche! dat deze geschiedenis alleen de Dienaars des heilighdoms betreft: o neen: wy mogen deze byzonderheden andermaal opnemen; en daar in een schildery beschouwen van Jesus gewoone handelingen met die alle, welke Hy uit de werelt roept tot zynen geestelyken dienst.

Wanneer de bestemde tyt daar is, om de verordende des Vaders te roepen, vind Hy hen doorgaans ploegende in de dingen dezer werelt van velerlei foorte; met een woort, geworpen op de vlakke des velts en Hem niet zoekende. Maar Jesus, dien de Vader van eeuwigheid een eigen volk heeft toegezegd om het in den tyt te zalven, gaat tot hen over in zyne liefde met den Geest der overtuiginge, des geloofs en der bekeeringe. Hy werpt, als in het voorby gaan, zynen mantel op hen, Hy breid zynen vleugel, of de flippe van zyn kleed, over hen uit, en dekt hunne naaktheid met het kleed van zyne eeuwige gerechtigheid: zo komt Hy met hen in een ver-

verbond, en zy worden dadelyk de zyne. Zy zo hoge van Hem begenadigt, *verlaten* daar op alles, waar aan hunne ziele van nature vastkleefde, in zo verre het niet bestaan kan met den dienst des HEEREN: indagtig aan Jesus lesse: *Zo iemand agter My wil komen, die ver-
lochene zig zelven en neme zyn kruis op en volge My.* Dus aan alles loslatende, zien zy op den Oversten Leidsman en Voleinder van hun gelove, en volgen Hem met een overgegeeven herte na, om Hem te dienen als hunnen Heere en Meeſter: even gelyk de oogen der knechten zyn op de handen hunner heeren. Dan kennenze ook, met Eliza, het groot onderscheid tusschen het zien en het missen van hunnen Heere, tusschen zyne nabyheid, of henengaan: behaagt het Hem met de invloeden van zynen Geest en genade zig aan hen te vertegenwoordigen, dan zynze levendig, vrolyk en werkzaam: maar wykt Hy van hen, dan word hun ingewand ontroert om zynent wille, dan zynze treurig en verſlagen, opziende naar den hemel en wagtende op zyn heil; die hen leeren wil door het gelove te wandelen en niet door aanschouwen. Dan leerenze; wat het is, de Jordane door te gaan, met Christus begraven te worden door den doop in zyne dood en eene plante met Hem te zyn in de gelykmakinge van zyne dood en opſtandige. Dan ſtraalt er iets van Jesus beelt en den Geest der heerlykheid in hen door tot verwekking van agtbaarheid.

Gelykerwys dit dienen kan tot ontdekking en overtuiging van alle onbekeerde, die van den mantel van Jesus gerechtigheid en de zalvinge van zynen Geest ontbloot, naakt zullen bevonden worden en eeuwig openliggen voor vloek en toorne: tenzy de medelydige Jesus in 't voorbygaan tot hen spreekt; *in uwen bloede leeft.*

Zo diende het vooral Gods kinderen optewekken, om den HEERE de eere te geven van zyne voorkomende genade, die hen van den ploeg dezer werelt heeft geroe-

Matt 16.

24. en 19:

29.

Luc. 14: 26.

pen tot een eedeler dienst van Hem, waar in alleen de ware vryheid is: teffens, om den Heere Jesus als het beste kleed gedurig aantedoën, en, door een dagelykfe bekeeringe uit alles uitgaande, Hem onaffcheidelyk aantekleeven, Hem natevolgen en te dienen, waar in de gansche oefening der godzaligheid is opgesloten.

En zoude niet Gelovige? Bedenkt eens wat de Heere Jesus reeds aan u gedaan heeft, van eeuwigheid en in der tyt: hoe wel Hy u onthaalt heeft; en wat Hy verder gewillig is aan u te doen: daar Hy zulk een tale tot u spreekt: „*Begeert wat Ik u doen zal; want ten hemel opgenomen hebbe Ik gaven ontvangen om die uittedeelen aan menschen kinderen.*”

Antwoordet gy Hem volvaerdig met Eliza, *dat 'er dog een dubbeld deel van uwen Geest op my zy!* Dit is dog het voornaamste, 't geen gy hier op aarde van dien gezalfden Hogepriester en Koning te begeeren hebt; den Geest der vertroosting en der heiligmakinge, om vrede en sterkte te erlangen op den weg. Beide hebt gy ten hoogsten nodig: den Trooster, tegen alle drukkend en dreigend quaad, om u voor bezwykingen te bewaren en het hooft op te houden in allerlei worstelingen: den Geest der waarheid, om u te verlichten, te zuiveren en te heiligen.

Heeft dan de verheerlykte Jesus de belofte des Geests van den Vader ontvangen; doet gy dan uwen mond wyd open, om uit zyne volheid genade voor genade te nemen; en dringt op Hem aan, dat Hy uit de volle schatkameren van zyne Algenoegzaamheid de ledige schatkameren van uwe zielen vervulle, door zynen Geest.

Hy kan en wil en zal het u niet weigeren, maar de begeerte des regtvaardigen geeven naar het vrymagtige van zyne bedeeeling; waar van gy tekenen en zegelen op een meer gewone of buitengewone wyze nu en dan ontvangen hebt.

Toont

Toont het ook in uwen ganschen wandel, dat de Geest Gods en de Geest der heerlijkheid op u rust: want indien we door den Geest leven, laten we ook door den Geest wandelen. Hadden de discipels der Heidense wysgeeren een zweemfel waar aan men hen kennen konde: zoude het dan aan u niet blyken, dat gy in de schole van de Opperste wysheid onderwezen zyt? Hadde Eliza zynen geloofsbrief, die hem agtbaarheid byzette: en zoudet gy niet kenbaar worden als verzegelde des HEE-REN? Laat de blinde en vyandige werelt hare oogen voor dat licht toefluiten of u met Bethels kinderen bespotten: zy die van God geleert zyn, de Engelen en God zelve zal u eeren, en een glans op u leggen, waar voor de helle beeven zal.

Neemt dit mede tot uwe Troost, zo vele gy den Oversten Leidsman der zaligheid onaffcheidelyk aankleeft. Al is Jesus ten hemel opgenomen; gy hebt 'er gene schade maar voordeel by. Hy is daar uw Voor- sprake by den Vader, die altyt verhoort word. Hy is met u alle uwe dagen: de Zalving, welke gy van dien Heiligen ontfangen hebt, blyft in u: Jesus Geest rust op u en zal u ruste geven: door Hem zytge verzegelt tot den dag der verlossinge: zyne eerstelingen zyn u reeds een onderpand van den vollen oogst; en de zekere vervulling van die beloften, waar op Hy u heeft doen hopen: waar op gy pleiten moogt in allerlei nooden en dooden. Hy zal, na het doorwaaden van de Jordane, zynen tempel geheel heiligen en u overbrengen aan den anderen oever in het ware Kanaän. Hy zal uwe lichamen met onsterfelykheid en heerlijkheid bekleeden; om naar den in- en uitwendigen mensche geheel vergeestelykt, Jehova den God van Elia, Eliza en alle de heilige, dien onveranderlyken Bond-God, eeuwige heerlijkheid te geven. Amen.